

**Хмельницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
імені Анатолія Назаренка**

СХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри педагогіки і психології
дошкільної та початкової освіти від 16 червня 2026 року № 6

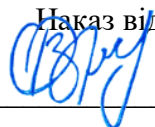
ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Вченої ради
Хмельницького обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти
імені Анатолія Назаренка
(Протокол засідання Вченої ради
ХОППО ім. А. Назаренка від 30 червня 2026 року № 2

Ректор Хмельницького обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти
імені Анатолія Назаренка

Наказ від 01 липня 2026 № 214/но

 В.ОЧЕРЕТЯНКО

ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
підвищення кваліфікації педагогів закладів дошкільної освіти
**«МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЗА СИСТЕМОЮ
ECERS-3 В СУЧАСНИХ УМОВАХ»**

**Хмельницький
2026**

Розробник(и): Хмельницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Анатолія Назаренка (**Харченко Алла**, старший викладач кафедри кафедри педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти)

Напрямок підвищення кваліфікації:

моніторинг якості дошкільної освіти за системою ECERS-3

Розроблено на основі типової програми:

Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників Наказ МОН від 13.10.2025 р. №1349 "Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення типових програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників"

Термін дії програми: з 01.01.2027 до 31.12.2027 року

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми полягає в необхідності трансформації у формуванні компетентностей керівників закладів дошкільної освіти щодо професійного стандарту «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти» з урахуванням особистісно-орієнтованого, інтегрованого, компетентнісного та діяльнісного підходів. Освітня програма розроблена на основі Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників щодо впровадження професійного стандарту «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти»; «Формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти» (лист Державної служби якості освіти України від 28.11.2024 № 01/01-22/2541); методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти (наказ МОН від 4.03.2025р. №407).

Професійний стандарт – це затверджені в установленому порядку вимоги до компетентностей працівників, що слугують основою для формування професійних кваліфікацій. Використовуючи професійний стандарт, керівник може реалізовувати низку потреб, пов'язаних з виконанням трудової діяльності, та планувати власну траєкторію професійного розвитку: формувати кадрову політику та управляти персоналом, визначаючи трудові функції працівника під час складання штатного розкладу, посадових інструкцій, трудових договорів.

Методичні рекомендації щодо формування внутрішньої системи забезпечення якості дошкільної освіти розроблено з метою роз'яснення питань щодо особливостей її побудови й функціонування, зокрема проведення оцінювання освітніх і управлінських процесів закладами дошкільної освіти, дошкільними підрозділами інших юридичних осіб, фізичними особами-підприємцями, які провадять освітню діяльність у сфері дошкільної освіти. Для кожного компонента внутрішньої системи формуються вимоги/правила. Саме вимоги/правила є основними орієнтирами для планування, організації та забезпечення заходів, які безпосередньо впливають на якість освітньої діяльності закладу освіти та досягнення вихованцями результатів навчання і формування в них компетентностей, визначених державним стандартом дошкільної освіти.

Методика ECERS-3 – єдиний інструмент, який вивчає весь спектр чинників у навколишньому середовищі, що впливають на розвиток дітей. Важливими спектами в застосуванні методики ECERS-3 є такі: вивчення наявності в ЗДО безпечних умов для дітей та можливості для кожної дитини розвивати здорові відносини з іншими дітьми й дорослими; вивчення умов для розвитку незалежності та самодостатності особистості. Основна увага в оцінюванні якості освітнього процесу в ЗДО за методикою ECERS-3 зосереджена на особистісному розвитку дитини. Конструкція ECERS-3 базується на взаємозв'язку чинників, що впливають на дитину в освітньому середовищі. Підшкали ECERS-3 побудовані відповідно до ідеї, що всі аспекти розвитку дітей – психологічний, фізичний, когнітивний, соціальний, емоційний – взаємопов'язані, а тому й оцінювати їх слід комплексно.

Цільова група: керівники, вихователі-методисти закладів дошкільної освіти.

Обсяг (тривалість): 18 годин (0,9 кредит ЄКТС), з них лекції – 2 год; практичні роботи – 9 год., самостійна робота -5 год., підсумкові заходи (тестування, зворотній зв'язок, рефлексія.) – 2 год.

Особливості реалізації програми: програма реалізується протягом одного тижня (3 робочих днів) за розкладом та графіком, що узгоджується із суб'єктом підвищення кваліфікації. Ґрунтується на поєднанні теоретичних занять та практико-орієнтованих форм роботи.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: очна (дистанційна) Заняття проводяться з використанням Google Meet та середовища Google Classroom.

Мета підвищення кваліфікації: формування системи знань про принципи, структуру, особливості застосування методики ECERS-3, здатності та готовності до проведення педагогічного спостереження та самооцінювання якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти за запропонованими підшкалами, параметрами та індикаторами.

Завдання:

поглибити знання педагогічних працівників з завданнями, принципами, структурою, базовими поняттями міжнародної методики ECERS-3;

вдосконалити вміння щодо розуміння сутності понять “якість дошкільної освіти”, “самоаналізу якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти”, “підшкали, параметри, індикатори самооцінювання якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти”;

розвинути навички щодо застосування міжнародної методики ECERS-3 в самооцінюванні якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти;

розвинути вміння фіксувати результати самоаналізу в оціночних бланках та робити узагальнення;

сприяти формуванню усвідомленого розуміння використання отриманих результатів самоаналізу ЗДО під час планування роботи закладу.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

- **A2 (проектувальна):** здатність до проектування та аналізу ефективності організації освітнього простору, здатність проектувати освітній простір закладу дошкільної освіти з урахуванням вікових особливостей, психічного розвитку та потреб здобувачів освіти, здатність до створення безпечних та нешкідливих умов праці;

- **Б2 (організаційно-методична):** здатність забезпечувати організацію освітнього процесу у закладі дошкільної освіти в складних умовах, надавати методичну підтримку педагогічним працівникам ЗДО, створювати умови для ефективного функціонування команди психолого-педагогічного супроводу в умовах воєнного стану;

- **B1 (здатність до навчання впродовж життя):** здатність аналізувати, усвідомлювати, узагальнювати результати власної професійної діяльності; здатність визначати індивідуальну потребу та планувати професійний розвиток для досягнення його стратегічних і оперативних цілей;
- **I3 (нормативно-правова):** здатність керуватися в управлінській діяльності законодавством України відповідно вивчення якості дошкільної освіти, здатність здійснювати професійну діяльність державною мовою.

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

Знання й розуміння:

- знати мету, завдання, сутність підшкал, параметрів та індикаторів самооцінювання якості освітнього процесу у закладах дошкільної освіти за методикою ECERS-3;
- вживати у професійному мовленні ключові поняття, що є загальноприйнятими для міжнародної методики ECERS-3;
- діяти відповідно до запропонованих алгоритмів та методичних рекомендацій;
- здійснювати педагогічне спостереження.

Уміння:

- розуміти і приймати виклики, що пов'язані із проведенням процедури самооцінювання якості освітнього процесу у закладах дошкільної освіти;
- розвивати власні дослідницько-пошукові уміння (уміння спостерігати, аналізувати й узагальнювати інформацію, заповнювати оціночні бланки, робити висновки);
- дотримуватися етичних норм під час проведення самоаналізу;
- проводити процедуру самооцінювання якості освітнього процесу у закладах дошкільної освіти за методикою ECERS-3;
- узагальнювати результати самоаналізу.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації.

Система оцінювання побудована на компетентнісному підході, зокрема під час практичних занять здійснюється формувальне оцінювання для відслідковування прогресу слухачів, їх здатності застосовувати здобуті знання під час виконання практичних робіт, надання зворотного зв'язку, коригування їх навчальної траєкторії. Виконані під час занять практичні роботи оцінюються максимум у 48 балів. Участь у конференції з обміну досвідом – 12 балів. Підсумкове оцінювання проводиться у формі тесту з 20 питань, значна частина завдань якого є компетентнісно орієнтованими. Максимальна кількість балів за тест – 40. Загальний прохідний бал, необхідний для отримання документу про підвищення кваліфікації – 60 (60 %).

Документ про підвищення кваліфікації: свідоцтво

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Зміст програми складається з 2 модулів. Модуль 1. Практичні аспекти моніторингу якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти за міжнародною шкалою ECERS-3. Слухачі знайомляться з концепцією, змістом та

структурою шкали ECERS-3. Інноваційність параметрів шкали в організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти. Достовірність і валідність інструменту. Апробують рекомендації під час проведення спостереження, що використовуються у шкалі. Модуль 2. ECERS-3 як інструмент вимірювання якості освітнього процесу у закладах дошкільної освіти. Слухачі матимуть можливість виконання завдань, що спрямовані на вивчення сутності та переваг методики ECERS-3, аналіз змісту показників та індикаторів оцінювання психолого-педагогічних, організаційних, матеріально-технічних умов, що наявні в закладі дошкільної освіти для індивідуального розвитку дитини, особливостей планування варіативних форм активностей дітей, відповідно до пропонуєваних шкал. В практичній частині можливість здійснення тестового самооцінювання якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти та оформлення протоколу.

Робочий навчальний план

Назва навчальних тем	лекції	практичні	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
Модуль 1. Практичні аспекти моніторингу якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти за міжнародною шкалою ECERS-3					
1.1 Загальна характеристика шкали ECERS-3 як інструменту моніторингу якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти.	2				2
1.2 Напрямок оцінювання «Управлінські процеси закладу дошкільної освіти»		1			1
1.3 Особливості змісту «Простір і вміщення»: практичні аспекти та особливості самооцінювання.		2			2
1.4 Сутнісна характеристика підшкали: «Види навчально-пізнавальної діяльності»: практичні засади та особливості самооцінювання		2	1		3
1.5 Характеристика підшкали «Взаємодія»: особливості спостереження та самооцінювання		2			2
Разом за модулем	2	7	1		10
Модуль 2. ECERS-3 як інструмент вимірювання якості освітнього процесу у закладах дошкільної освіти.					
2.1 Сутність і зміст підшкали «Структурування програми»		2	1		3
2.2 Практичний кейс для самостійного опрацювання. Виконання завдань, що спрямовані на вивчення сутності та переваг методики ECERS-3.			2		2

Підсумкові заходи. Зворотній зв'язок. Робота у мікрогрупах щодо особливостей самооцінювання параметрів, індикаторів, підшкал ECERS-3. Особливості розрахунку результатів.			1	2	2
Разом за модулем		2	4	2	8
Всього	2	9	5	2	18

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Модуль 1. Практичні аспекти моніторингу якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти за міжнародною шкалою ECERS-3

Тема 1. Загальна характеристика шкали ECERS-3 як інструменту моніторингу якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти

Концепція, зміст та структура шкали ECERS-3. Інноваційність параметрів шкали в організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти. Достовірність і валідність інструменту. Рекомендації під час проведення спостереження. використовуються у шкалі. Система самооцінювання.

Тема 2. Напрямок оцінювання «Управлінські процеси закладу дошкільної освіти»

Сутнісна характеристика напрямку. У закладі дошкільної освіти сформовано стратегію його розвитку, спрямовану на підвищення якості освітньої діяльності; сформована й функціонує внутрішня система забезпечення якості освіти. Керівник закладу дошкільної освіти сприяє створенню психологічно комфортного середовища. Заклад дошкільної освіти оприлюднює інформацію про свою діяльність на відкритих загальнодоступних ресурсах. Керівник закладу дошкільної освіти мотивує педагогічних працівників до підвищення якості освітньої діяльності. У закладі дошкільної освіти створюються умови для реалізації прав і обов'язків учасників освітнього процесу.

Тема 3. Особливості змісту «Простір і вмеблювання»: практичні аспекти та особливості самооцінювання Загальний огляд, сутність та характеристика підшкали «Простір та вмеблювання». Пояснення та зміст параметра «Внутрішній простір». Особливості параметра «Умеблювання для догляду, гри та навчання». Сутність параметра «Облаштування групового простору для гри та навчання». Параметр «Місця для усамітнення» - зміст, сутність та особливості. Характеристика параметра «Візуальне оформлення простору, пов'язане з дітьми». Складові параметра «Простір для розвитку великої моторики». Зміст та аналіз параметра «Обладнання для розвитку великої моторики».

Тема 4. Сутнісна характеристика підшкали: «Види навчально-пізнавальної діяльності»: практичні засади та особливості самооцінювання

Характеристика та сутність підшкали «Види навчально-пізнавальної діяльності». Зміст параметра «Дрібна моторика». Особливості параметра «Мистецтво». Аспекти параметра «Музика та рух». Характеристика параметра «Кубики». Зміст параметра «Рольова гра». Особливості параметра «Природа/наука». Основні характеристики та відмінності математичних параметрів: «Математичні матеріали та види діяльності», «Математика в повсякденному житті», «Розуміння зображених чисел». Зміст і сутність параметра «Сприяння прийняттю різноманітності». Особливості параметра «Правильне використання технологій».

Тема 5. Характеристика підшкали «Взаємодія»: особливості спостереження та самооцінювання

Зміст та сутність підшкали «Взаємодія». Характеристика параметра «Нагляд за діяльністю, пов'язаною з великою моторикою». Особливості параметра «Індивідуалізоване навчання й учіння». Зміст параметра «Взаємодія персоналу з дітьми». Суть параметра «Взаємодія між однолітками». Особливості параметра «Дисципліна».

Модуль 2. ECERS-3 як інструмент вимірювання якості освітнього процесу у закладах дошкільної освіти

Тема 2.1 Сутність і зміст підшкали «Структурування програми»

Зміст та характеристика підшкали «Структурування програми». Особливості оцінювання параметрів «Зміна діяльності та час очікування», «Вільна гра», «Загальногрупові діяльності: гра та навчання». Аналіз поняття «переходи між діяльністю» та приклади методичного використання. Зміст і сутність поняття «вільна гра».

Тема 2.2. Практичний кейс для самостійного опрацювання

Виконання завдань, що спрямовані на вивчення сутності та переваг методики ECERS-3, аналіз змісту показників та індикаторів оцінювання психолого-педагогічних, організаційних, матеріально-технічних умов, що наявні в закладі дошкільної освіти для індивідуального розвитку дитини, особливостей планування варіативних форм активностей дітей, відповідно до пропонуєваних шкал. Практичний кейс реалізується у два етапи: 1) аналіз фрагменту освітнього процесу та фіксація результатів самооцінювання в протоколі; 2) здійснення тестового самооцінювання якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти фіксація результатів оцінювання в протоколі.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

Завдання: Розробити практичний кейс і презентувати компоненти безпечного освітнього середовища (емоційна та психологічна безпека; фізична доступність приміщень; інформаційна доступність; соціальна інтеграція всіх дітей). Створіть плакат або інфографіку на тему «10 кроків до організації

осередків у закладі дошкільної освіти згідно з ECERS-3»

Результат: Презентація плакату «10 кроків до організації осередків у закладі дошкільної освіти згідно з ECERS-3»

Завдання: Проаналізувати показники та індикатори оцінювання за підшкалою «Види навчально-пізнавальної діяльності» та заповнити результати в протоколі оцінювання.

Результат: Заповнений протокол оцінювання за вибором слухача («Математичні матеріали та види діяльності», «Природа/наука», «Мистецтво», «Дрібна моторика»)

Завдання: здійснення тестового самооцінювання якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти.

Результат: Презентація результатів оцінювання в програмі вивчення в протоколі.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Закон України «Про дошкільну освіту». № 3788-IX від 6.06.2024р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text>

2. Закон України «Про соціальні послуги». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>

3. Постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання про типи організації освітньої діяльності закладів дошкільної освіти» від 07.07.2025 № 818.

4. «Про затвердження Положення про дистанційну форму здобуття дошкільної освіти» від 26.06.2025 № 926, зареєстрований в Мін'юсті 27.06.2025 за № 996/44402

5. Методичні рекомендації з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 04.03.2025 № 407).

6. Лист МОН від 08.06.2022 №.1196-22 «Про методичні рекомендації щодо визначення освітніх труднощів та рівнів підтримки у дітей раннього та дошкільного віку». URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/doshkilna/2022/06/23/List.MON-4.1196-22-08.6.2022.pdf>

7. Лист МОН від 04.09.2024 р. № 6/688-24 «Методичними рекомендаціями щодо запровадження безбар'єрності освітніх послуг у закладах дошкільної освіти». URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/uploads/public/66d/850/0f5/66d8500f5d232894940546.pdf>

Основна література

1. Бадер С. Три кити педагогічного аналізу: підготовка, інструментарій, висновки // журнал «Вихователь-методист дошкільного закладу», № 5, 2021 рік. URL: <https://emetodyst.expertus.com.ua/891323>

2. Волошина О. Проблема менеджменту закладами дошкільної освіти в умовах інклюзії. Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови, 2(23), 23-34. URL: <https://doi.org/10.33189/epsn.v2i23.228>

3.Довідник з академічної доброчесності / за заг. ред. Т. О. Маринич. – Суми: Сумський державний університет, 2018. 24 с.

4.Звіт за результатами основного етапу польового дослідження оцінки якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти за методикою ECERS-3 / кол. авт. : О. Косенчук (осн. автор), Т. Піроженко (осн. автор), Н. Бахмат, О. Венгловська, Н. Гавриш, Х. Ковкрак, Ю. Косенчук, Л. Куземко, С. Нерянова, А. Регент, Н. Тарнавська [за ред О. Косенчук, Т. Піроженко] / Український інститут розвитку освіти. Київ: УІРО, 2022. 117 с.

5.Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку /Національна академія педагогічних наук України. – Київ: ФОП Ференець В.Б., 2020. – 44 с.4

6.Косенчук О.Г., Новик І.М. ECERS-3: оцінюємо якість освітнього процесу по-новому. «Вихователь-методист дошкільного закладу». 2020. №12. С. 4 9. URL: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2021/02/vmdz_12_2020-4-9.pdf

7.Косенчук О.Г., Новик І.М. Досліджуємо якість освітнього процесу. Дошкільне виховання. 2020. № 10. С. 10-13. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2020/10/dv-102020-kosenchuk-novik.pdf>

8.Методичні рекомендації з питань забезпечення якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти за результатами дослідження ECERS-3 від 07.07.2022р. 415

9.Методика розробки інструментарію моніторингових досліджень / І. В. Капустін, Т. М. Голтяй, С.С. Євтушенко, В.М. Івченко, С.В. Клімова / за заг. ред. С.Є. Вольянської. – Харків : КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», 2012. – 83 с.

10.Романюк І. Методи опитування та вивчення: як побачити реальну картину життя закладу // Щомісячний спеціалізований журнал «Практика управління закладом дошкільної освіти», № 9, 2020 рік. URL: <https://ezavdnz.expertus.com.ua/839751/>

11.Рекомендації щодо забезпечення якості дошкільної освіти України в умовах карантину/ авт. кол. Косенчук О., Новик І., Венгловська О.: УІРО, 2021. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2021/02/doshkilnaosvita.pdf>

12.Технологія проведення моніторингових досліджень (електронне видання) / І. В. Капустін, Т. М. Голтяй, С. С. Євтушенко, С. В. Клімова / за заг. ред. С.Є. Вольянської. – Харків : КВНЗ Харківська академія неперервної освіти», 2013. – 85 с.

<http://test.ulif.org.ua:8000/expl/Entry/index?wordid=1&page=0>

Інформаційні сторінки

1. <https://nus.org.ua/> – сайт «Нова українська школа»
2. <http://osvita.ua/> – сайт Освіта.ua
3. <https://www.facebook.com/UAMON/> – Фейсбук сторінка МОН
4. <https://dytpsycholog.com/> – Перший український сайт для батьків та дитячих психологів «Дитячий психолог»
5. www.learning.ua/ – Найбільша освітня платформа для дошкільників
6. rozumniki.info/ – РОЗУМНИКИ
7. <http://abetka.ukrlife.org/> – «Весела абетка»
8. <http://levko.info> – «Левко»
9. <http://sonyashnik.com> – «Соняшник»

10. <http://kazkar.info/> – «Казкар»
11. <http://derevo-kazok.com.ua/> – «Дерево казок»
12. <http://www.nosiki.cv.ua/> – «Нашим діткам»
13. <https://pustunchik.ua/> – Дитячий портал «Пустунчик»
14. <http://www.child-thinking.com.ua> – «Країна міркувань»
15. <http://www.logopedia.com.ua/> – Український логопедичний сайт Logopedia.com.ua
16. <http://www.mamynesonechko.in.ua/> – «Мамине сонечко» – сайт-зібрання порад та прикладів організації дозвілля дітей: розваги, навчання, рукоділля.
17. <http://abetkaland.in.ua/> – «Абеткаland» – структурований сайт із матеріалами по дошкільній освіті
18. <https://childdevelop.com.ua/> – «Розвиток дитини»
19. <http://900igr.net/> – 900 презентацій для дошкільників